

BEAUTY FORUM

BE INFORMED, BE INSPIRED, BE YOURSELF!

MLEKO A TRĄDZIK

CZY WARTO WYKLUCZYĆ
NABIAŁ Z DIETY?

SKŁADNIKI POD LUPĄ

DOBROCZYNNNE
WŁAŚCIWOŚCI
KURKUMINY

TARGI BEAUTY FORUM & HAIR

BEAUTY FORUM
& HAIR by COSMO PROF

Nowa lokalizacja: Centrum Expo XXI, Warszawa
9-10 września 2023, www.beauty-fairs.com.pl

TEMAT WYDANIA:

HEALTHY AGING

Profilaktyka
i pielęgnacja
skóry dojrzałej

ISSN 1427-1508

CO TO ZA PRYSZCZ?

Trądzik pospolity, osób dorosłych... z tymi rodzajami spotykamy się najczęściej, ale wachlarz możliwości jest dużo szerszy. W niniejszym artykule przedstawiamy ten niechciany problem skóry w wielu odsłonach.

Trądzik pospolity jest chorobą występującą powszechnie, o różnym obrazie klinicznym i nasileniu. Występuje najczęściej w wieku pokwitania jako tzw. trądzik młodzieńczy, ale ostatnio obserwuje się tendencję do przedłużenia występowania schorzenia nawet do czterdziestego roku życia. Mówimy wtedy o trądziku osób dorosłych.

Trądzik pojawia się przede wszystkim w obrębie łojotokowych okolic skóry: na twarzy, plecach, rzadziej na klatce piersiowej. W trądziku osób dorosłych skóra może być mniej łojotokowa i bardziej skłonna do odwodnienia. Zmiany zachodzące w gruczołach łojowych i ich otoczeniu prowadzą do powstania charakterystycznych dla tej choroby mikrozaskórników, a następnie zaskórników. Są to czopy tworzące się z łoju i zrogowaciałych komórek naskórka, wypełniające rozszerzony lejek mieszka włosowego. Są zmianami niezapalnymi.

OD WYBORU DO KOLORU

Zaskórники mogą być zamknięte i otwarte. Te ostatnie widoczne są na skórze jako ciemne punkty. Innym charakterystycznym objawem trądziku są wykwity zapalne, grudkowe i krostkowe, które mogą zdominować obraz kliniczny. Przebieg trądziku jest zmienny, lecz zazwyczaj przeważa tylko jeden rodzaj zmian. Można mieć zatem trądzik, którego głównymi objawami są zaskórniki. Mówimy wtedy o trądziku zaskórnikowym, w przeciwieństwie do grudkowo-krostkowego. W zależności od liczebności zmian określa się trądzik jako łagodny lub średnio nasilony. Niekiedy schorzenie to występuje w bardzo ciężkiej postaci – oprócz zmian typowych tworzą się torbiele ropne (ropowiczy), a gojenie następuje przez bliznowacenie. Niekiedy blizny są bardzo szpecące, nierówne i przerosłe (bliznowaty). Czasami bliznowacenie może występować nie tylko

po głębokich naciekach, ale u niektórych osób nawet po zmianach grudkowych. Wtedy blizny nie mają charakteru przerostowego, ale zanikowy. Wśród ciężkich odmian trądziku wymieniamy również trądzik guzkowo-cystowy oraz trądzik skupiony. W tym ostatnim krostki są duże, ograniczone do jednego obszaru oraz mogą zlewać się między sobą i prowadzić do powstawania blizn. Najcięższą odmianą jest trądzik piorunujący. Obejmuje on nie tylko skórę, ale występują również objawy ogólne, jak gorączka, ogólne osłabienie, bóle mięśniowo-stawowe. Choroba ta w większości przypadków dotyka młodych mężczyzn. Po wygojeniu się wykwitów na twarzy pozostają blizny.

SKĄD SIĘ WZIĄŁ?

Do powstania trądziku pospolitego mogą przyczyniać się bardzo różne czynniki, na przykład genetyczne lub hormonalne, jak również specyficzne warunki klimatyczne czy też stosowanie określonych leków. U dotkniętych trądzikiem pacjentów stwierdza się powiększone gruczoły łojowe i wzmoczoną produkcję łoju. Również występuje osobnicza skłonność do nadmiernego rogowacenia ujść mieszków włosowych. W konsekwencji w ujściu mieszka powstaje czop rogowo-łojowy: mikrozaskórnik, a następnie zaskórnik. Nadmierne wytwarzanie łoju i rogowacenie ujść mieszków włosowych jest między innymi uwarunkowane genetycznie. Na skutek nagromadzenia się łoju łatwiej dochodzi do rozwoju beztlenowych

bakterii *Cutibacterium acnes* (dawna nazwa *Propionibacterium acnes*). Drobnoustroje powodują wydzielanie się z łoju wolnych kwasów tłuszczowych. Kwasy te mają działanie drażniące, są odpowiedzialne za zakłócenie procesu rogowacenia w obrębie mieszka włosowego i przyczyniają się do powstania odczynu zapalnego. Pojawiają się grudki i krostki. Czynniki hormonalne grają bardzo ważną rolę w powstawaniu zmian trądzikowych, ponieważ na nadmierne wydzielanie łoju mają wpływ męskie hormony – androgeny – przede wszystkim zaś testosteron i jego pochodna dihydrotestosteron. Stymulacja androgenowa powoduje rozwój gruczołów łojowych. Androgeny zaczynają być produkowane w początkowej fazie okresu dojrzewania, stąd bardzo częste występowanie trądziku w wieku pokwitania.

TYLKO DLA KOBIEC...

Pojawienie się trądziku przedmiesiączkowego u kobiet powyżej 20. roku życia, u których poprzednio trądzik nie występował, może wskazywać na istnienie jakiejś przyczyny nadmiaru androgenów. W parę tygodni po odstawieniu pigułki antykoncepcyjnej może dojść do tzw. androgenowego trądziku kobiecego. U 60–70 proc. kobiet trądzik ulega zaostreniu w okresie przedmiesiączkowym, a w okresie ciąży może ulec poprawie, lecz niestety również zaostreniu. Związany z hormonami jest też tzw. trądzik niemowlęcy, występujący czasami w pierwszych tygodniach życia, wywołany przez hormony płciowe matki.

Przeważnie ustępuje samoistnie po kilku tygodniach. Niekóte osoby dotknięte uciążliwym trądzikiem mogą nie mieć zaburzeń endokrynologicznych i podniesionego poziomu androgenów, ale pewne rodzinne predyspozycje. Ich gruczoły łojowe są dużo bardziej wrażliwe na stymulację hormonalną i produkują w odpowiedzi więcej łoju.

Dobrze wiedzieć!

Nazwę trądzik wywołany stosujemy do trądziku, który jest reakcją na konkretny czynnik sprawczy, a w momencie jego wyeliminowania zwykle znika samoczynnie.

Związany z hormonami jest też tzw. trądzik niemowlęcy, występujący czasami w pierwszych tygodniach życia, wywołany przez hormony płciowe matki

Zmęczenie i stres nie odgrywają bezpośredniej roli w powstawaniu trądziku, ale mogą wpływać na zaostrzenie istniejących zmian. Szczególną odmianą jest trądzik z wydrapania, który powstaje w wyniku wyciskania zmian trądzikowych oraz manipulowania przy skórze. W tej postaci przeważają wydrapania, blizny, przebarwienia i odbarwienia pozapalne.

Warunki klimatyczne odgrywają pewną rolę w patogenie trądziku. Słońce działa korzystnie na trądzik u około 60 proc. osób, u 20 proc. nie powoduje żadnych korzyści, a u około 20 proc. pacjentów promienie świetlne wywołują natychmiastowe zaostrzenie zmian (trądzik letni, majorka).

Istnieje również trądzik polekowy wywołany przede wszystkim przez kortykosterydy stosowane doust-

nie, a także zewnętrznie (szczególnie fluorowane). Trądzik wywołują leki wydzielające się przez gruczoły łojowe i powodujące ich drażnienie, np.: witamina B₁₂, jod, brom, barbiturany.

Powstawaniu zaskórników, a tym samym zmian trądzikowych, sprzyja również systematyczne stosowanie kosmetyków (trądzik kosmetyczny) zawierających w nadmiarze takie substancje, jak: lanolina, olej parafinowy, niektóre rodzaje olejów roślinnych i kwasy tłuszczowe, czyli substancje zatykające ujścia gruczołów łojowych (komedogenne). Obecnie produkowane kosmetyki rzadko mają takie właściwości.

Kiedyś w pewnych grupach zawodowych, na przykład w służbie drogowej, wśród dekarzy i mechaników, występował trądzik zawodowy wywołany przez: dziegcie, naftę, sma-

ry, substancje zawierające chlor, smołę węglową oraz drzewną itp. Obecnie ta forma trądziku jest rzadko spotykana.

Nową odmianą trądziku jest maskne. W wyniku pandemii COVID-19 noszenie maseczki spowodowało u wielu osób zmiany trądzikowe w miejscach jej przylegania.

Należy pamiętać, że trądzik różowaty nie jest odmianą trądziku zwykłego, tylko inną chorobą, o innych objawach i etiopatogenezie.

dr. med. KAMILA PADLEWSKA

Specjalista dermatolog, ekspert w zabiegach z zakresu dermatologii

estetycznej i laserowej. Prowadzi Klinikę Oricea. Autorka wielu publikacji naukowych. www.oricea.com